مردم به قرض‌الحسنه‌ها کمک می کنند

علاء الدین میرمحمد صادقی،
از بنیانگذاران سازمان اقتصاد اسلامی ایران
و نایب رئیس اتاق بازرگانی تهران

سازمان اقتصاد اسلامی ایران، در ابتدای کار به نام بانک اسلامی تاسیس شد و بدین منظور مجوز هم از بانک مرکزی اخذ کرد و حتی پذیره نویسی هم که سهامداران اولیه سازمان اقتصاد اسلامی انجام دادند به عنوان بانک اسلامی صورت گرفت؛ منتهی در آن زمان، دولت موقت بعد از انقلاب حاکم بود و بانک ها را ملی اعلام کرد.

با ملی اعلام کردن بانک‌ها و به این دلیل که «بانک اسلامی» هم هنوز شروع به فعالیت نکرده بود؛ از این جهت که این سازمان عنوان دولتی پیدا نکند و افرادی که سهام خریداری کرده بودند، در این سازمان سهامدار باشند و تصدی آن را هم خود برعهده بگیرند؛ قرار شد که افراد اگر مایل اند وجوهی را که به عنوان سهامدار داده اند، پس بگیرند و بانک اسلامی هم به سازمان اقتصاد اسلامی‌تبدیل شود که به صندوق‌های قرض الحسنه خدمات ارائه کند و به طور کلی در دادن قرض الحسنه به افراد نیازمند فعالیت داشته باشد. لذا در حال حاضر سازمان اقتصاد اسلامی فعال است؛ منتهی فقط در دادن قرض الحسنه و وام بدون بهره. البته رقمی‌که می پردازد؛ رقم محدودی است و در حد امکانات این سازمان می باشد. سازمان اقتصاد اسلامی، صندوق‌های قرض الحسنه در سراسر کشور را به دادن وام در اموری مانند فراهم کردن جهیزیه، کمک هزینه تحصیلی، ثبت نام در دانشگاه‌ها و یا احیانا برای رفع کسالت و هزینه‌های بیمار و مسائلی از این قبیل تشویق می‌کند.

گفتنی است؛ سازمان اقتصاد اسلامی، صندوق‌های قرض الحسنه ای را که احیانا سرمایه گذاری کنند و یا کار تجاری انجام دهند؛ از زیر پوشش خود خارج می‌کند و بانک مرکزی هم از این موضوع آگاه است. در حال حاضر بیش از ۲۵۰۰ صندوق قرض الحسنه وجود دارد که از این تعداد در حدود ۱۲۰۰ صندوق تحت پوشش سازمان اقتصاد اسلامی قرار دارند. شرط پذیرش سازمان اقتصاد اسلامی برای کمک و راهنمایی به صندوق‌های قرض الحسنه این است که آن صندوق کار تجاری نکند؛ برای وام‌های پرداختی بهره نگیرد و طبق ضوابط و مواردی که سازمان اقتصاد اسلامی‌تعیین کرده است، عمل کند.

بین بانک‌ها و صندوق‌های قرض الحسنه تفاوت بسیار زیادی دیده می‌شود؛ به هرحال بانک‌ها نیت تجاری و قصد کسب درآمد دارند؛ اما صندوق‌های قرض الحسنه همگی غیر انتفاعی اند؛ و هیچ فردی منافع شخصی خود را دنبال نمی‌کند.

درواقع در عرصه عمل، بانک‌ها به منافع خود نگاه می‌کنند و سازمان اقتصاد اسلامی به ثواب، ارج و کمک به مردم توجه دارد؛ لذا زمانی که یک فرد به بانک مراجعه می‌کند تا وامی دریافت کند؛ بانک تحقیق می‌کند اگر این فرد معتبر است و امکان بازگشت پول وجود دارد به او وام می‌دهد؛ اما سازمان اقتصاد اسلامی عکس این موضوع عمل می‌کند؛ در رابطه با فرد خواهان وام تحقیق می‌کند و در صورتی که روشن شد آن فرد بی بضاعت و فقیر است به وی وام می‌دهد؛ در غیر اینصورت آن فرد را مستحق دریافت وام نمی‌داند.

عمدتا از سوی مردم در رابطه با بازپرداخت اقساط مشکلی متوجه صندوق‌های قرض الحسنه نیست؛ مردم به صندوق‌ها کمک می‌کنند؛ و معمولا چون با نیت خیر انجام می‌شود، تاخیر در وصول پول دیده شده؛ اما سوخت صندوق‌های قرض الحسنه بسیار کم بوده است؛ اگر هم احیانا در مواردی مشکلاتی وجود داشته است؛ افراد خیر جبران کرده اند.

